

Gemeente Bladel

Bladel Casteren Hapert Hoogeloon Netersel

Verlenen van garanties en verstrekken van geldleningen (R19.002.02)

Inhoud

1.	Inleiding	2
1.1	Achtergrond	2
1.2	Aanleiding	2
1.3	Doel	2
2.	Definitie en kaders	4
2.1	Definitie	4
2.2	Wettelijke en gemeentelijke kaders.....	4
2.3	Publiek belang	5
2.4	Soorten garantstellingen	6
3.	Beleid	8
3.1	Huidige situatie	8
3.2	Politieke keuze	8
3.3	Noodzaak	9
3.4	Reikwijdte	9
3.5	Nee, tenzij-beleid	9
3.6	Beleidskader voor nieuw te verstrekken garanties of geldleningen	10
4.	Risicobeheersing	12
4.1	Uitgangspunten	12
4.2	Beoordeling aanvraag garantie of geldlening.....	12
4.3	Weerstandsvermogen.....	15
Bijlage 1	Wet- en regelgeving.....	16
Bijlage 2	Overzicht gegarandeerde en verstrekte geldleningen.....	19
Bijlage 3	Voorwaarden gemeentegaranties en geldleningen	20
Bijlage 4	Beslisschema's aanvraag garanties en geldleningen	22

---

1. Inleiding

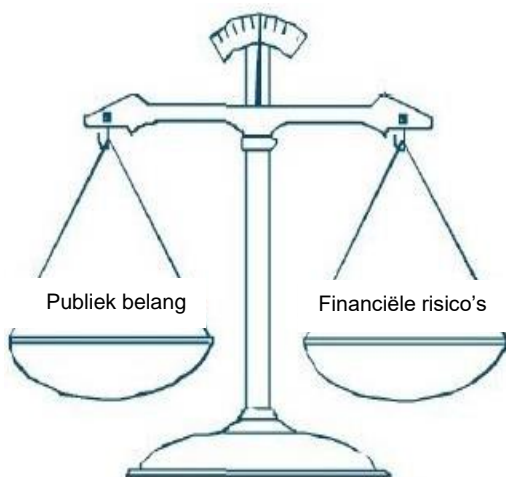
1.1 Achtergrond

De gemeente Bladel hanteert voor het uitvoeren van haar publieke taak diverse financiële beheersings- en sturingsinstrumenten. Het verlenen van garanties en verstrekken van geldleningen om instellingen (rechts-personen) te ondersteunen bij het realiseren van de (publieke) doelstellingen is zo'n instrument. Een actueel garantie- en leningenbeleid helpt de gemeente Bladel bij het vervullen van de publieke taak en het bereiken van gewenste maatschappelijke effecten.

Het kader voor de verstrekking werd tot nu toe herleid uit specifieke vastgestelde adviezen aan burgemeester en wethouders of eerder genomen raadsbesluiten. Op basis van deze constatering is de behoefte ontstaan aan een integraal kader die als leidraad wordt toegepast voor het verstrekken van nieuwe garanties en geldleningen in combinatie met het integraal beheren van de huidige en toekomstige portefeuille. De toetsingskaders of spelregels voor het verlenen van een garantstelling of geldlening is weliswaar af te leiden uit genomen besluiten, echter niet eerder vastgelegd in een nota.

Financiële steun vanuit de gemeente kan in de vorm van een garantstelling voor een door derden te verstrekken lening of het, vanuit de gemeente, rechtstreeks verstrekken van een lening. Bij de afweging voor financiële steun aan een instelling, moet de gemeente een afweging maken tussen het belang van de publieke taak en de financiële risico's. Door middel van een gemeentegarantie kan de gemeente medewerking verlenen aan de realisering van particuliere initiatieven, die de gemeente in het belang of mede in het belang acht van de plaatselijke bevolking, zonder hiervoor in beginsel financiële middelen beschikbaar te stellen.

Gemeenten zijn zeer kredietwaardig. Door aanscherping van het beleid bij kredietverstrekkingen is de gemeente een gewilde partij (zekerheid en rentabiliteitsoverweging) om financiering van te betrekken of voor een financiële garantstelling.

Vanuit maatschappelijk oogpunt kan de financiële steun van de gemeente echter zeer gewenst zijn. Daartegenover staan de financiële risico's die met het verstrekken van garanties en geldleningen zijn gemoeid. Het is daarom van essentieel belang om beleid, uitvoering en monitoring op elkaar afgestemd te hebben. Het college van burgemeester en wethouders heeft de taak om bij een aanvraag te bepalen of een publieke taak voldoende wordt gediend en of de verstrekking in de juiste verhouding staat ten opzichte van de financiële risico's, zodat de beslissing weloverwogen kan worden genomen.

1.2 Aanleiding

We willen de risicobeheersing ten aanzien van verstrekkingen van garantstellingen of geldleningen (nog) beter borgen. Over het verstrekken van garantstellingen op leningen aangegaan door derden of het door de gemeente te verstrekken leningen loopt de gemeente immers financieel risico. Hiervoor willen we beleid vaststellen.

Om verstrekkingen van garanties of geldleningen als een doelmatig beleidsmiddel in te kunnen zetten is het van belang duidelijkheid te krijgen over de voorwaarden waaronder de gemeente Bladel deze verleent.

1.3 Doel

Deze nota biedt het beleidskader waarmee garanties en geldleningen worden aangegaan, beheerd en op welke wijze verantwoording wordt afgelegd. Dit alles vanuit het perspectief dat de gemeente Bladel gecontroleerd en beheersmatig invulling geeft aan haar publieke taak. Het college wordt een houvast geboden om bij aanvragen voor financiële steun in de vorm van het verstrekken van garantstelling of geldlening een goe-

de (eenduidige) afweging te kunnen maken tussen het belang van de publieke taak en de financiële risico's. Dit houvast wordt geboden door middel van:

- het formuleren van duidelijke uitgangspunten, regels en voorwaarden op basis waarvan de gemeente Bladel een garantstelling of een geldlening verstrekt en
- het beperken en transparant maken van de risico's die de gemeente loopt bij het verstrekken van garantstellingen of leningen.

Het doel waarvoor deze instrumenten worden gebruikt moeten passen binnen het gemeentelijke beleid uit hoofde van de publieke taak van de gemeente.

---

2. Definitie en kaders

2.1 Definitie

In deze nota hebben we het steeds over garantstelling. Juridisch wordt de term borgstelling gehanteerd. In het Burgerlijk Wetboek (art. 7:850) wordt de volgende definitie van "borgtocht" gehanteerd:

"Borgtocht is de overeenkomst waarbij de ene partij, de borg, zich tegenover de andere partij, de schuldeiser, verbindt tot nakoming van een verbintenis, die een derde, de hoofdschuldenaar, tegenover de schuldeiser heeft of zal krijgen".

De gemeente is hierin de borg, de geldgever de schuldeiser en aan degene aan wie de lening is verstrekt de hoofdschuldenaar. Waar in deze garantie wordt gebruikt, wordt borgtocht bedoeld.

Door het verstrekken van een garantie neemt de gemeente het risico voor haar rekening dat de geldnemer in gebreke blijft bij het betalen van rente en aflossing van de lening. Als die situatie zich zou voordoen, doet de geldverstrekker een beroep op de gemeente als (achter)borgsteller om de betalingen van rente en aflossing over te nemen. In dat geval verandert een niet uit de balans blijvende verplichting veelal in een balansverplichting.

2.2 Wettelijke en gemeentelijke kaders

Op het verlenen van garantstellingen of het verstrekken van leningen zijn de volgende wettelijke en gemeentelijke kaders van toepassing, te weten:

- Staatssteun

De EU wil gelijke concurrentievoorwaarden scheppen voor alle ondernemingen op de interne markt. Controle op overheid- of staatssteun aan ondernemingen is dan ook één van de belangrijkste onderdelen van het Europese mededingingsbeleid. Bij het uitzetten of verstrekken van gelden (garanties en leningen) moet de gemeente rekening houden met de staatssteunregels uit het EU Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie (VWEU). Het staatssteunverbod is als volgt weergegeven.

Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, artikel 107, lid 1.

Behoudens de afwijkingen waarin de Verdragen voorzien, zijn steunmaatregelen van de staten of in welke vorm ook met staatsmiddelen bekostigd, die de mededinging door begunstiging van bepaalde ondernemingen of bepaalde producties vervalsen of dreigen te vervalsen, onverenigbaar met de interne markt, voor zover deze steun het handelsverkeer tussen de lidstaten ongunstig beïnvloedt.

Van belang zijn de termen:

- 1) staatsmiddelen: het bekostigen van de steunmaatregel met publieke middelen
- 2) voordeel: er moet sprake zijn van een voordeel voor een instelling die dat voordeel onder normale marktomstandigheden niet zou krijgen en
- 3) concurrentievervalsing: de steunmaatregel moet het handelsverkeer tussen EU lidstaten potentieel ongunstig beïnvloeden en de mededinging op de interne markt (dreigen te) verstoren.

Het is aan de gemeente om te bepalen of er bij het verstrekken van middelen sprake is van staatssteun en of die staatssteun meldingsplichtig is.

Bij aanvragen van ondernemingen/instellingen wordt getoetst of er sprake is van staatssteun.

- Gemeentewet

Het college is bevoegd voor het verstrekken van gemeentegaranties en geldleningen (privaatrechtelijke rechtshandeling artikel 160, lid 1, sub e). Artikel 169, lid 4 Gemeentewet geeft aan dat indien de raad daarom verzoekt of indien de uitoefening van deze bevoegdheid (ingrijpende) gevolgen kan hebben voor de gemeente, het college geen besluit neemt dan nadat de raad zijn wensen en bedenkingen ter kennis van het college heeft kunnen brengen.

In aansluiting op deze stelling uit de Gemeentewet worden, voorafgaand aan een collegebesluit, in ieder geval aanvragen voor een lening of garantstelling door middel van een apart voorstel aan de raad voorgelegd.

- Wet financiering decentrale overheden (Fido):

De wet Financiering decentrale overheden bevat enerzijds kwalitatieve randvoorwaarden aan het treasury-beleid en anderzijds richtlijnen voor het beheersen van renterisico's. De Wet Fido regelt dat openbare lichamen alleen garanties of geldleningen mogen verlenen ten behoeve van de uitoefening van de publieke taak. Uitgangspunt is een terughoudend en een zo risicoloos mogelijk beheer. Artikel 2, 1^e lid van deze wet luidt: *“openbare lichamen gaan leningen aan, zetten middelen uit of verlenen garantie uitsluitend ten behoeve van de uitoefening van de publieke taak”*.

De wet schrijft de gemeente voor zo weinig mogelijk risico's te nemen met onder meer garanties en geldleningen. Beide zijn zelfs verboden als er niet-publieke taken in het geding zijn. De publieke taak zelf wordt in deze wet niet nader omschreven. De gemeenteraad bepaalt, gemotiveerd en transparant, in principe dus zelf wat onder de publieke taak moet worden verstaan en hoe deze wordt uitgeoefend. Dit betekent dus ook dat bij niet-publieke taken het niet toegestaan is garanties of leningen te verstrekken.

- Algemene wet bestuursrecht (Awb):

Volgens de Awb is garantstelling een vorm van subsidiëring. Op grond van artikel 4:21, lid 1 van de Awb, is de garantstelling een subsidieverlening onder opschortende voorwaarde. De artikelen 4:33 en 4:36 van de Awb regelen dat een subsidie kan worden verleend onder de voorwaarde dat de subsidieontvanger meewerkt aan het sluiten van een overeenkomst ter uitvoering van de beschikking tot subsidieverlening. In het geval van garantstelling betreft het een borgtochtovereenkomst.

- Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV):

Hierin staan regels met betrekking tot verwerking in de jaarrekening van de gemeente.

Naast de wettelijke kaders zijn er ook in gemeentelijke beleidsregels vastgesteld ten aanzien van garantstellingen. Relevante beleidsstukken zijn: de Financiële verordening 2019 en het Treasurystatuut 2014.

- Financiële verordening 2019:

Volgens artikel 212 van de Gemeentewet stelt de raad bij verordening de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie vast. Deze verordening waarborgt dat aan de eisen van rechtmatigheid, verantwoording en controle wordt voldaan.

In artikel 8 van de Financiële verordening 2019 is de informatieplicht van het college geregeld. Op basis van dit artikel wordt het college verplicht om de raad vooraf in kennis te stellen van het voornemen van het college tot het verstrekken van geldleningen, waarborgen en garanties.

Uitgezonderd zijn: De garanties die worden verstrekt door de waarborgfondsen WSW, WEW, SWS en het Stimuleringsfonds SVn.

- Treasurystatuut 2014

Het verstrekken van geldleningen en garanties wordt uitsluitend gedaan uit hoofde van de publieke taak en kan slechts geschieden nadat de gemeenteraad hierover is gehoord.

Voor de relevante wet- en regelgeving wordt voorts verwezen naar bijlage 1.

2.3 Publiek belang

De wet schrijft de gemeente voor zo weinig mogelijk risico's te nemen met onder meer garanties en geldleningen. Beide zijn zelfs verboden als er niet-publieke taken in het geding zijn. Garanties of geldleningen mogen alleen verleend worden ten behoeve van het publiek belang (Wet Fido). De publieke taak zelf wordt in deze wet niet nader omschreven.

Voor de beoordeling van het publiek belang hanteren wij de navolgende definitie (*Wetenschappelijke Raad van het Regeringsbeleid WRR, 2001*):

“Van een publiek belang is sprake wanneer de overheid zich de behartiging van een maatschappelijk belang aantrekt op grond van de overtuiging dat dit belang anders niet goed tot zijn recht komt”.

De gemeenteraad bepaalt, gemotiveerd en transparant, in principe dus zelf wat onder de publieke belang moet worden verstaan en hoe deze wordt uitgeoefend. Dit betekent dus ook dat bij niet-publieke taken het niet toegestaan is garanties of leningen te verstrekken.

2.4 Soorten garantstellingen

In feite kennen we de volgende soorten garantstellingen:

1. garantstellingen met tussenkomst van Waarborgfondsen.
2. garantstellingen rechtstreeks door de gemeente afgegeven.

1) Voor het stimuleren van maatschappelijk gewenste ontwikkelingen zijn in het verleden waarborgfondsen geformeerd. Waarborgfondsen zijn meestal stichtingen die garant staan voor leningen die kredietverstrekkers (meestal banken) hebben uitstaan bij kredietontvangers (woningcorporaties, particulieren, welzijnsorganisaties, scholen, etc.). Zij zijn door hun schaalgrootte, professionaliteit en kennis van de markt de aangewezen partij voor een gecontroleerde inzet van garanties. Als een kredietontvanger de aflossing en rente niet meer kan betalen, kan de kredietverstrekker bij het fonds aankloppen om alsnog het geld te krijgen waar ze recht op heeft. De gemeente fungeert veelal als achtervang.

Het voordeel van de gemeente is dat zij geen direct risico draagt voor leningen, maar wel meewerkt aan de financierbaarheid van investeringen in de publieke sector. Het voordeel van de kredietontvanger is dat zij tegen gunstigere tarieven kan lenen. Omdat de kredietverstrekker geen risico loopt, kan zij de rentetarieven verlagen.

De meeste waarborgfondsen zijn achterborgstellingen. Achterborgstellingen zijn regelingen waarbij de overheid indirect garant staat. De overheid staat in dat geval garant voor een garantie die een waarborgfonds afgeeft. Pas als dit waarborgfonds niet meer aan haar verplichtingen kan voldoen, kan er een beroep worden gedaan op de overheid. Het waarborgfonds opereert meer op afstand van de gemeente. Het nadeel kan zijn dat hierdoor de politieke invloed beperkt is. Aan de andere kant heeft het waarborgfonds de expertise in huis om beoordelingen en controles uit te voeren. Hierdoor worden de risico's voor de gemeente beperkt. Een ander voordeel is de vermindering van de administratieve last voor de gemeente.

Het kan ook voorkomen dat een waarborgfonds slechts een deel van de garantie op zich neemt, zoals bij het waarborgfonds sport. Hierbij wordt verwacht dat de gemeente 50% van de garantstelling verleent.

De meest voorkomende waarborgfondsen zijn:

- a) Stichting Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW);
- b) Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen (WEW);
- c) Stichting Waarborgfonds Sport (SWS).

Een waarborgfonds werkt met drie achtereenvolgende zekerheden:

- de primaire zekerheid wordt gevormd door het vermogen en de inkomsten van de deelnemers;
- de secundaire zekerheid wordt gevormd door het eigen vermogen van het waarborgfonds;
- de tertiaire zekerheid wordt vaak gevormd door het rijk en de gemeenten als achtervang.

Ad a) Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW)

Het WSW staat borg voor de leningen die woningcorporaties aantrekken voor de bouw van sociale huurwoningen. De achtervang van het WSW is voor 50% van het rijk en voor 50% van de gemeenten, waarin de bij het WSW aangesloten woningcorporaties werkzaam zijn. Woningcorporaties zijn niet verplicht een lening te laten borgen door het WSW en deel te nemen aan het WSW.

Als een woningbouwcorporatie door het WSW niet meer als kredietwaardig wordt beschouwd en in liquiditeitsproblemen komt, dan wordt de achterborgstelling niet meteen aangesproken. Hierbij worden de volgende stappen doorlopen:

- Sanering en eventuele financiële ondersteuning door het Centraal Fonds Volkshuisvesting;
- Aanspreken van het buffervermogen van het WSW;
- Deelnemende woningcorporaties dragen een deel bij;
- Als laatste mogelijkheid verstrekken het rijk en de gemeenten renteloze leningen aan het WSW.

Het risico voor de gemeente wordt behoorlijk beperkt, doordat eerst deze vier stappen doorlopen moeten worden voordat het WSW aanspraak kan maken op de achterborgstelling van de gemeente. Het risico van de achterborgstelling WSW is voor de gemeente *zeer klein*.

Ad b) Waarborgfonds Eigen Woningen (WEW)

De gemeente Bladel is de tertiaire zekerheid met betrekking tot het verlenen van de hypothecaire leningen aan particulieren onder de voorwaarden van Nationale Hypotheekgarantie (NHG). De primaire en secundaire

re zekerheden zijn qua organisatie zodanig ingericht, dat zij tegenvallers goed kunnen opvangen. In dit kader zijn de financiële positie van het waarborgfonds en de onderpanden belangrijke elementen.

In geval van schades gebruikt het WEW in eerste instantie het buffervermogen om deze op te vangen. Als het buffervermogen niet afdoende is en het WEW niet aan zijn verplichtingen tegenover de geldgevers kan voldoen, dan verstrekken het rijk en de gemeente (ieder voor 50%) achtergestelde leningen aan het WEW.

Per 1 januari 2011 is de achtervang functie van de gemeenten voor nieuw af te geven hypotheekgaranties vervallen. Dit ligt vanaf dat moment volledig bij het rijk. Alleen bij afgegeven borgtochten tot en met 2010 kan het WEW nog een beroep doen op de gemeente(n). Dit is theoretisch en een zeer beperkt risico. Dit blijkt uit de liquiditeitsprognose voor 2017 – 2022 van het WEW (zie hierna). Het risico is voor de gemeente behoorlijk beperkt, doordat eerst het WEW haar eigen buffervermogen aanspreekt. Op dit moment is het buffervermogen van het WEW meer dan voldoende om de risico's te kunnen afdekken. Langzamerhand neemt de achtervang voor het WEW (door aflossingen) af voor de gemeente. Het risico van de achterborgstelling WEW is voor de gemeente *zeer klein*.

(in € mln)	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Buffervermogen	1.079	1.182	1.285	1.384	1.475	1.555
Gemiddeld verliesniveau x 1½	211	202	174	139	114	104
Aanspraak achtervang	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee
Opgenomen/terugbetaling leningen	0	0	0	0	0	0
Totaal opgenomen leningen	0	0	0	0	0	0

Ad c) Waarborgfonds Sport (SWS)

SWS kan, samen met de gemeente, zorgen voor de zekerheid waar banken om vragen. SWS kan een borgstelling verlenen tot maximaal 50% van het te lenen bedrag. SWS vervult hierin de verbindende rol tussen bank, gemeente en sportorganisatie. Er zijn tot op heden nog geen SWS borgstellingen verleent voor onze gemeente.

Aanvragers moeten zich eerst wenden tot de waarborgfondsen op de terreinen waar zij zich begeven.

2) Rechtstreekse garantstellingen zijn de borgstellingen die zelfstandig door de gemeente worden afgegeven. Het risico ligt direct bij de gemeente. De geldgever heeft de garantie van de gemeente dat de in de overeenkomst van geldlening aangegane verplichtingen zullen worden nagekomen. Indien de geldnemer niet aan de verplichtingen op grond van de overeenkomst kan voldoen, zal de garantieverlener - in dit geval de gemeente - deze verplichtingen van de geldnemer overnemen. De gemeente houdt dan een vordering op de geldnemer. Het risico voor de geldgever is zodoende dus (nagenoeg) nihil maar komt bij de gemeente te liggen.

---

3. Beleid

3.1 Huidige situatie

De gemeente Bladel staat garant voor een beperkt aantal geldleningen. Ook zijn er beperkt geldleningen verstrekt. Welke dat zijn is opgenomen in bijlage 2 “overzicht gegarandeerde en verstrekte geldleningen”.

De garantstellingen hebben voornamelijk betrekking op het hoofdtaakveld “Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing (VHROSV)”. Er is ook een garantie verstrekt voor het hoofdtaakveld “Onderwijs” en een garantie voor het hoofdtaakveld “Sport, cultuur en recreatie”.

Ook de verstrekte geldleningen hebben voor het belangrijkste deel betrekking op het hoofdtaakveld “VHROSV. Het betreffen verstrekte startersleningen. Startersleningen voorzien in de behoefte, omdat zonder deze leningen starters geen woning kunnen aankopen (zie R2014.142). Startersleningen worden verleend onder de Nationale Hypotheek Garantie. Daarmee is de betaling van rente en aflossing gegarandeerd, waardoor het risico maar zeer beperkt is. Daarnaast is één geldlening verstrekt voor het hoofdtaakveld “Sport, cultuur en recreatie”. Het betreft de verstrekking van een geldlening om de overname van de inventaris van het sportcafé van sporthal X-sport te financieren. Via een pandrecht (onderpand op de te verwerven inrichting) worden zakelijke zekerheden verkregen (zie R18.103.02) waardoor het risico maar zeer beperkt is.

Achtervang

In Bladel concentreert zich de garantstelling en het verstrekken van geldleningen dus voornamelijk op het hoofdtaakveld VHROSV. Veruit de grootste categorie in dit hoofdtaakveld is de achtervangpositie bij de WSW die wij als gemeente innemen. De stichting WSW heeft tot taak de toegang tot de kapitaalmarkt voor woningcorporaties tegen de laagst mogelijke kosten te bevorderen. De WSW verleent garanties aan geldgevers voor leningen voor nieuwbouw, woningverbetering, aankoop woningen, verzorgings-/verpleeghuizen en activa met een maatschappelijke functie (niet-woningen). De gemeenten vormen samen met het rijk de achtervang. Er is nog nooit een beroep op de gemeente gedaan als garant in de rol van achtervang. Conclusie: het risico voor de achtervang is *zeer klein*.

Direct garant

Er is een kleine categorie binnen de hoofdtaakvelden “Onderwijs” en “Sport, cultuur en recreatie” waarbij de gemeente wel een groter risico loopt. Het zijn leningen waarvoor de gemeente direct garant staat. De restantschuld van Onderwijsstichting de Kempen bedraagt per 31 december 2017 € 1.475.000,-. Het risico wordt evenwel als klein ervaren afgezet tegen de WOZ-waarden (€ 20.620.000,-) van de schoolgebouwen van Pius-X-college. Daarnaast is er nog een garantstelling afgegeven voor Stichting Open Muziekcentrum Bladel. De restantschuld hiervan bedraagt per 31 december 2017 € 67.000,-. Het risico wordt als klein ervaren afgezet tegen de WOZ-waarden (€ 381.000) van het pand.

Bestaande garanties en geldleningen

Deze blijven gehandhaafd waarbij ten aanzien van het inzicht en beheer maatregelen worden voorgesteld. Via de begroting en jaarstukken wordt gerapporteerd over de omvang en samenstelling van de portefeuille van de garanties en geldleningen en de risico's. Bij afwijkingen tussentijds zal het bestuur actief worden geïnformeerd.

3.2 Politieke keuze

De instrumenten garanties en geldleningen kan het bestuur van de gemeente Bladel inzetten voor het behalen van publieke doelstellingen wanneer bijvoorbeeld instellingen binnen het domein van Bladel niet in staat zijn om op eigen kracht (lees: kredietinstellingen zijn niet bereid om te financieren) een publiek doel te realiseren. Aan het verlenen van garanties en geldleningen zijn financiële risico's verbonden.

Indien de alternatieve mogelijkheden niet hebben geleid tot een garantie of geldlening dan heeft het bestuur van de gemeente Bladel de mogelijkheid om op basis van de afweging tussen het gewenste publieke belang en de gerelateerde financiële risico's over te gaan tot verstrekking van een garantie of geldlening.

Garanties en geldleningen worden alleen verleend ten behoeve van het publieke belang.

3.3 Noodzaak

Er kunnen goede redenen zijn om alsnog via garantieregelingen of verstrekken van geldleningen beleid te ondersteunen. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in het noodzakelijk deel en het wenselijk deel van een initiatief, waarbij alleen het noodzakelijk deel wordt ondersteund.

Van strikte noodzakelijkheid is sprake als er voor de aanvrager/instelling geen andere financieringsmogelijkheden bestaan en er buiten het verlenen van garantstelling geen andere mogelijkheden zijn om het betreffende initiatief te ondersteunen (fondsenwerving, sponsoring, subsidies, bijdragen van andere overheden en/of particulieren, zelfwerkzaamheid etc.). De aanvrager/instelling moet schriftelijk kunnen aantonen dat door ten minste twee bancaire instellingen geen lening wordt verstrekt zonder gemeentegarantie.

De (simpele) reden om goedkoper te kunnen lenen met een gemeentegarantie wordt dus niet gehonoreerd.

Als de lening volledig kan worden ondergebracht bij een waarborgfonds, wordt geen gemeentegarantie afgegeven. Aanvragers/instellingen worden dan doorverwezen naar deze waarborgfondsen. Voorbeelden van waarborgfondsen zijn: Stichting Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW), Waarborgfonds Eigen Woningen (WEW) en de Stichting Waarborgfonds Sport (SWS).

Verstrekken van een garantstelling of geldlening moet strikt noodzakelijk zijn.

3.4 Reikwijdte

In het kader van risicobeheersing is het van belang de reikwijdte van het verstrekken van garanties of geldleningen te beperken. Bij het verlenen van een garantstelling of geldlening wordt nadrukkelijk gekeken naar zakelijke zekerheden, zoals het hypotheek- en pandrecht. Dergelijke zekerheden zorgen er voor dat de gemeente zich op (on)roerende zaken kan verhalen als de wederpartij zijn verplichtingen niet nakomt. Het hypotheekrecht wordt gevestigd op onroerende zaken, terwijl het pandrecht alleen kan worden gevestigd op roerende zaken.

Er wordt dus geen garantstelling verleend voor bijvoorbeeld exploitatietekorten. In deze gevallen is geen sprake van een looptijd en is de hoogte van het uiteindelijke risico moeilijk in te schatten.

Er wordt alleen garantstelling of geldlening verstrekt als sprake is van zakelijke zekerheden.

3.5 Behoudendheid bij het verstrekken van garantie en geldleningen: Nee, tenzij-beleid

---

We gaan uit van eigen kunnen en eigen kracht van onze inwoners. Het is niet aan ons om te sturen en te regelen, maar als dat nodig en mogelijk is willen we wel kunnen ondersteunen. Het verstrekken van een garantie of lening past hierbij. Anderzijds moeten we de financiële houdbaarheid van onze garantie- en lening portefeuille niet uit het oog verliezen.

Beleidsinstrumenten, zoals subsidies, die tot directe uitgaven leiden, zijn duidelijk zichtbaar in de begroting en zijn beperkt tot een maximum van uitgaven. Door het financieel onzekere c.q. voorwaardelijke karakter van garantstellingen of geldleningen is dit niet het geval. De financiële risico's zijn slecht in te schatten, zijn onzeker en liggen daardoor hoger. Daarom willen we voortaan hiervoor het 'Nee, tenzij'-beleid hanteren.

Hierbij is, in combinatie met de financiële situatie en de economische vooruitzichten, behoudendheid geboden. Behoudendheid die gebaseerd is op de volgende aspecten:

- Geen bancaire instelling

De gemeente is geen bancaire instelling. Zij verstrekt vanuit haar functie en expertise geen garanties of geldleningen. Zij laat dit in beginsel over aan de daarvoor opgerichte professionele instanties als bankinstellingen en kredietmaatschappijen.

Vanuit de Wet Financiering decentrale overheden (Fido) worden beperkingen gesteld aan het verstrekken van garanties of geldleningen. De wet schrijft de gemeente zelfs voor zo weinig mogelijk risico's te nemen met garanties en leningen. Beide zijn zelfs verboden als er niet publieke taken in het geding zijn. Als uitgangspunt geldt hier dat aanvragers/instellingen en private marktpartijen (kredietverstrekkers) de zaken onderling regelen vanuit hun eigen verantwoordelijkheid zonder tussenkomst van de (lokale) overheid.

▪ Weerstandsvermogen

Met het verstrekken van gemeentegaranties en geldleningen loopt de gemeente risico's. De wetgever verlangt dat de gemeente zo min mogelijk risico's loopt. De wet Fido hanteert de term 'prudent karakter'. Dit betekent dat de gemeente voorzichtig en weloverwogen moet omgaan met de risico's en waar mogelijk beheersmaatregelen moet treffen. Dit laatste betekent dat bij het aangaan van garanties en geldleningen het effect op het weerstandsvermogen moet worden meegenomen. Conform de nota risicomangement en weerstandsvermogen (R2006.013) wordt de omvang van het weerstandsvermogen verhoogd indien de benodigde weerstandscapaciteit (oftewel de omvang van de financiële risico's) toeneemt. Op dit moment zijn binnen het weerstandsvermogen van de gemeente Bladel beperkt middelen "beschikbaar" voor het opvangen van risico's voor gemeentegaranties (gemiddeld € 30.000,-).

▪ Kredietwaardigheid

De gemeenten worden als zeer kredietwaardig gekwalificeerd. Dit heeft zijn effect op kredietverstrekende instellingen die net als de gemeente Bladel hun activiteiten uitvoeren met als uitgangspunt risico minimalisatie. Betreffende kredietverstrekkers zijn in het huidige economische klimaat sneller geneigd risico's te mijden of af te schuiven. Het vereisen van een gemeentegarantie bij een aanvraag voor een geldlening door een instelling biedt hen meer zekerheid. Dit effect leidt bij de gemeente tot meer aanvragen en bij toekenning tot een hoger financieel risico. Aan de 'poort' zal hier door de gemeente kritisch naar worden gekeken (zie ook rentabiliteitsoverweging hieronder).

▪ Rentabiliteitsoverweging

De gemeente is een gewilde partij om financiering van te betrekken of voor een garantstelling. Kredietverstrekkers zijn namelijk bereid (goedkoper) een geldlening te verstrekken als de gemeente of waarborgfonds garant staat. Deze benadering wordt ingegeven uit rentabiliteitsoverwegingen waarbij de risico's worden afgewenteld op de gemeente. Voor de gemeente zijn de financiële risico's verbonden aan deze twee instrumenten niet anders dan voor de marktpartijen. Doordat kredietverstrekende instellingen een lager tarief in rekening brengen bij een kredietaanvraag met gemeentegarantie leidt dit bij de gemeente tot meer aanvragen en bij toekenning een hoger risico. Aan de 'poort' zal de gemeente kritisch moeten beoordelen of er sprake is van rentabiliteitsoverwegingen bij de aanvraag voor een geldlening.

▪ Beleid derden niet te beïnvloeden

Als op basis van zorgvuldige afweging het besluit is genomen om de garantie of de geldlening te verstrekken dan is daarmee het mogelijke financiële risico onherroepelijk. Dit betekent dat de gemeente is overgeleverd aan de bedrijfsvoering van de aanvrager/instelling. Als het financieel- en bedrijfseconomisch slecht gaat met de instelling kan de gemeente Bladel dit enkel signaleren. Ingrijpen in het beleid van derden (treffen van beheersmaatregelen) is niet (of nauwelijks) mogelijk.

▪ Conclusie

Vanuit maatschappelijk oogpunt kan de financiële steun van de gemeente soms gewenst zijn. Daartegenover staan de financiële risico's die met het verstrekken van garanties en geldleningen zijn gemoeid. Het college heeft de taak om te bepalen of een publieke taak voldoende wordt gediend en of de verstrekking in de juiste verhouding staat ten opzichte van de risico's. Een leidraad die het college op basis van bovengenoemde aspecten wordt geboden is het uitgangspunt daarom: '*Nee, tenzij ...*'.

Naast alle genoemde aspecten is de voornaamste reden om dit als uitgangspunt te kiezen is dat het niet tot de kerntaak van de moderne gemeente behoort.

3.6 Beleidskader voor nieuw te verstrekken garantie of geldleningen

---

Het gaat te ver om te stellen dat de gemeente nooit een garantie of geldlening kan of wil verstrekken. Wel stellen wij hierbij terughoudendheid voor. Er zijn echter situaties denkbaar dat een instelling nergens terecht kan voor het realiseren van een maatschappelijk relevante zaak. In een dergelijk geval kan de gemeente garant staan of een geldlening verstrekken maar dan wel onder bepaalde voorwaarden.

- 1) Gemeente Bladel verstrekt in beginsel geen gemeentegaranties of geldleningen. Aanvragers / instellingen en private marktpartijen (kredietverstrekkers) regelen de zaken onderling vanuit hun eigen verantwoordelijkheid, dus zonder tussenkomst van de (lokale) overheid. De gemeente Bladel is geen bancaire instelling. Dit behoort niet tot de taken van de gemeente, omdat hiervoor geldinstellingen bestaan;
- 2) Uitsluitend als aantoonbaar blijkt dat zonder garantie geen lening verstrekt kan en zal worden, kan een aanvraag tot garantstelling in behandeling genomen.
- 3) Uitzondering wordt gemaakt voor de gevestigde waarborgfondsen en het Stimuleringsfonds SVn;

- 4) Een tweede uitzondering is wanneer na bestuurlijke afweging het publieke belang prevaleert boven de aan de verstrekking gerelateerde financiële risico's (politieke keuze);
- 5) Het college van burgemeester en wethouders is verplicht de raad in de gelegenheid te stellen haar wensen en bedenkingen ter kennis van het college te brengen (uitvloeisel artikel 8 Financiële verordening 2019);
Uitgesloten zijn: - De garanties die worden verstrekt door de waarborgfondsen WSW, WEW, SWS en het stimuleringsfonds SVn;
- 6) Op een aanvraag voor garantie verstrekt door de waarborgfondsen WSW, WEW, SWS en stimuleringslening verstrekt door het SVn wordt door de gemeente Bladel geen extra financiële toets uitgevoerd;
- 7) Aanvragen worden getoetst op de vraag of de garantstelling via de waarborgfondsen kan lopen. Als dit niet kan en het college besluit toch haar medewerking te verlenen dan moet de aanvraag toch voldoen aan dezelfde voorwaarden die waarborgfondsen stellen bij het afgeven van een garantstelling.
- 8) Een aanvraag voor een geldlening of garantie lager dan € 25.000,- wordt niet in behandeling genomen;
- 9) Aan een te verlenen garantstelling worden voorwaarden aan de aanvrager en kredietverstrekker gesteld.
- 10) De risico's voor de gemeente worden beperkt door vooraf onderzoek te doen naar de financiële toestand waarin de aanvragende instantie verkeert.
- 11) Bij het verstrekken van garanties en geldleningen nemen de financiële risico's toe. Dit heeft een verhogend effect op de omvang van het weerstandsvermogen.
- 12) De gemeente Bladel brengt bij het verstrekken van een geldlening het op dat moment geldende marktrentepercentage in rekening. Voor het bepalen van de marktconformiteit van het rentepercentage vraagt de gemeente Bladel minimaal twee rentepercentages op bij kredietverstrekende instellingen, uitgaande van de voorwaarden voor de betreffende geldlening.
- 13) Een instelling die een aanvraag voor garantie of geldlening indient moet van twee kredietverstrekende instellingen een verklaring overleggen waaruit blijkt dat geen geldlening aan de aanvrager wordt verstrekt zonder een garantstelling door de gemeente;
- 14) In deze nota zijn de onderdelen voor toetsing van autonome aanvragen voor garanties en geldleningen opgenomen. De aanlevering van de informatie moet worden verzorgd door de aanvragende partij waarbij de mogelijkheid bestaat om een recente accountantsverklaring te eisen op de te verstrekken garantie of geldlening. Voor kleine instellingen geldt als alternatief een exploitatierekening en een verklaring van de kascommissie;
- 15) Als het financieel en bedrijfseconomisch slecht gaat met een instelling waaraan een garantie of geldlening is verstrekt kan de gemeente Bladel dit enkel signaleren. Ingrijpen in het beleid van derden (treffen van beheersmaatregelen) is niet mogelijk.
- 16) Het college van burgemeester en wethouders verplichten zich met het vaststellen van deze nota tot het bedingen van zakelijke zekerheden bij het verstrekken van een garantie of geldlening;
- 17) Het college van burgemeester en wethouders verplicht zich bij het opstellen van de jaarrekening om de raad een opgave te geven van de aanvragen voor garanties en geldleningen die door het college zijn afgewezen.
- 18) Afwijking van deze nota door het college is enkel toegestaan indien het toepassen ervan onevenredig is met de veronderstelde te bereiken doelen. De afwijking wordt met argumenten altijd eerst aan de raad voorgelegd (hardheidsclausule).

Bij dit alles moeten we wel rekening houden met het complexe aspect "staatssteun".

Aanpassingen en verlengingen van bestaande regelingen vallen ook onder het beleid van het nieuwe beleid.

In bijlage 3 hebben wij de voorwaarden voor aanvrager/instelling (geldnemer) en de voorwaarden voor kredietverstrekker (geldgever) opgenomen. De aanvrager/instelling moet zich vooruitlopend op de besluitvorming door de gemeente met de gestelde voorwaarden akkoord hebben verklaard.

---

4. Risicobeheersing

4.1 Uitgangspunten

Garanties en verstrekte geldleningen zijn niet vrijblijvend, de gemeente loopt voor de duur van de gemeentegarantie of verstrekte geldleningen risico's over de hoogte van maximaal de omvang van de afgegeven garantie of verstrekte geldlening. In de voorgaande hoofdstukken zijn al een aantal uitgangspunten genoemd die de gemeente Bladel hanteert om de risico's te beperken. Deze uitgangspunten zijn verwoord in het beleidskader, op basis waarvan een afweging kan worden gemaakt tussen het belang van de publieke taak en de financiële risico's.

Op iedere aanvraag voor een gemeentegarantie of geldlening is deze nota van toepassing. Dit betekent dat op garanties en geldleningen die via de genoemde waarborg- en stimuleringsfondsen kunnen worden verstrekt door de gemeente Bladel geen extra toetsing wordt uitgevoerd. Aanvragen die niet via de waarborgfondsen of stimuleringsfonds lopen en op basis van specifieke argumentatie in behandeling worden genomen, worden in deze nota gedefinieerd als 'autonome' aanvragen.

Een risico mitigerende beheersmaatregel die de gemeente Bladel hanteert is dat voorafgaand aan de verstrekking van een garantie of geldlening grondig onderzoek wordt uitgevoerd naar de haalbaarheid van het project en naar de financiële en bestuurlijke positie van de aanvragende instelling. Dit onderzoek start nadat uit de fase van toetsing van het wettelijk kader is komen vast te staan dat de aanvraag voldoet aan de vigerende wet- en regelgeving binnen de gemeente Bladel (zie bijlage 4 Beslisschema's aanvraag garantie en geldlening).

Vanuit de vakafdeling die de behoefte tot het afgeven van een garantie of lening signaleert, wordt contact opgenomen met het Team Financiën en Control (F&C). Dit gebeurt door de benodigde basisinformatie zoals hiervoor weergegeven de benodigde bijlagen aan te leveren. Om de juiste gegevens te achterhalen en het aanvraagproces zo zorgvuldig mogelijk te laten verlopen zal het opleveren van de benodigde basisinformatie een samenwerkingsproces zijn tussen de vakafdeling en F&C. Het formuleren van het publieke belang is de minimaal vereiste bijdrage van de vakafdeling.

4.2 Beoordeling aanvraag garantie of geldlening

Het uitgangspunt is dat er terughoudend wordt omgegaan met het verstrekken van gemeentegaranties of geldleningen. Aanvragen dienen schriftelijk ingediend te worden bij het college van burgemeester en wethouders, door een binnen de aanvragende instelling bevoegd persoon.

A. Te beoordelen criteria

Bij het beoordelen van de aanvraag gelden de volgende criteria:

1. Noodzaak van de garantie
2. Publiek gemeentelijk belang
3. Waarborgfonds
4. Financiële haalbaarheid van de investering en financiële positie van de aanvrager
5. Voorwaarden voor de geldlening
6. Overweging staatssteun.

Ad 1. Noodzaak van de garantie

De aanvrager moet aantonen dat geen financiering op de markt kan worden verkregen zonder gemeentegarantie, of alleen tegen significant hogere tarieven waardoor het publiek belang wordt geschaad. Dit kan aangetoond worden met een brief van twee financiële instellingen.

Ad 2. Publiek gemeentelijk belang

Hierbij beoordeelt het college of:

- de garantie of geldlening van essentieel belang is voor het kunnen (blijven) uitoefenen van de activiteiten;
- de activiteiten onder de gemeentezorg vallen;
- de activiteiten van dermate belang moeten worden geacht voor de plaatselijke bevolking of grote groepen daarvan, dat de gemeente deze activiteiten zelf ter hand zou nemen, als geen particulier initiatief aanwezig zou zijn.

Ad 3. Waarborgfonds

Als de aanvrager/instelling aanspraak kan maken op garantie bij een waarborgfonds, dan zal deze daar in eerste instantie naar worden doorverwezen. Hiervoor zijn de dan geldende voorwaarden van het waarborgfonds van toepassing.

Ad 4. Financiële haalbaarheid van de investering en financiële positie van de aanvrager

De risico's voor de gemeente worden beperkt door vooraf onderzoek te doen naar de financiële haalbaarheid van de investering en de financiële positie waarin de aanvragende instantie verkeert. Voor het financiële onderzoek moeten de volgende gegevens, inclusief toelichting, bij de aanvraag ingediend worden:

- De jaarrekeningen van de afgelopen twee jaar met verklaring van een accountant of kascontrolecommissie;
- Beoordeling verhouding EV/VV, Current ratio ¹ en niet uit de balans blijvende verplichtingen;
- Een goedgekeurde begroting van het lopende boekjaar en de recentste verwachting voor het einde van het jaar;
- Prognose van de liquiditeitspositie voor de komende vier jaar;
- Een sluitende meerjarenbegroting van vier jaar, inclusief de kapitaallasten van de investering waarvoor de gemeentegarantie of geldlening wordt aangevraagd;
- Een offerte met daarin gespecificeerd de aan de investering verbonden kosten.

Bij dit onderzoek worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- De rente en aflossing van de lening en kapitaallasten van de investering moeten opgevangen worden binnen de exploitatie;
- De meerjarenbegroting (toekomstige inkomsten en uitgaven voor de komende vier jaar), inclusief investering en kapitaallasten is sluitend;
- Om risico's te beperken worden zakelijke zekerheden gesteld.

5. Voorwaarden voor de geldlening

Bij de beoordeling van de aanvraag voor een gemeentegarantie of te verstrekken geldlening is nog niet bekend wat het werkelijke rentepercentage van de lening zal zijn, omdat de financiële instellingen pas een definitieve offerte willen geven als de gemeente haar goedkeuring heeft gegeven. Voor de gemeente is het daarom van belang dat in de aanvraag wordt gerekend met een realistisch rentepercentage en looptijd.

Bij de beoordeling en de eventuele goedkeuring voor de gemeentegarantie zullen dan ook richtlijnen worden opgesteld voor de garantienemer voor de volgende punten:

- Looptijd van de lening;
- Hoogte van het bedrag;
- Wijze van aflossing;
- Maximaal rentepercentage.

Indien de uiteindelijke voorwaarden van de lening aanzienlijk blijken af te wijken van de in de aanvraag gehanteerde voorwaarden, dient de aanvraag met deze nieuwe voorwaarden opnieuw beoordeeld te worden. Van een aanzienlijke afwijking is in ieder geval sprake als er door de wijziging geen sluitende begroting meer kan worden gepresenteerd.

6. Overweging staatssteun

De gemeente zal een inschatting moeten maken van het risico dat de verstrekking van de garantie of geldlening als staatssteun betiteld zal worden, en wat de mogelijke consequenties daarvan kunnen zijn (risico van boete). Een te groot risico op dit gebied met voor de gemeente nadelige consequenties kan een reden zijn om geen garantie af te geven.

B. Overige randvoorwaarden

De volgende overige randvoorwaarden worden gehanteerd:

- De gemeente zal geen garantie verstrekken als de financiële verantwoordelijkheid in handen is van een andere bestuurslaag (bijvoorbeeld provincie of waterschap);
- Commerciële ondernemingen kunnen geen aanspraak maken op een garantie of geldlening en zullen een beroep moeten doen op de kapitaalmarkt;

---

¹ De current ratio is een maatstaf om de liquiditeit van een onderneming te beoordelen. Bij de current ratio wordt er een vergelijking getrokken tussen de omvang van de vlottende activa ten opzichte van de vlottende passiva. Eenvoudig gezegd: de current ratio geeft aan of de onderneming of instelling in staat is om met de kortlopende bezittingen (vlottende activa) de kortlopende schulden te betalen.

- De garantienemer moet binnen een jaar na goedkeuring (B&W besluit) van de garantie de geldlening hebben aangetrokken. Overschrijdt zij deze termijn, dan zal een nieuw verzoek moeten worden ingediend;
- Dit geldt ook als grote wijzigingen optreden in de aanvraag, zoals hoogte van het bedrag of rentepercentage;
- In geval van herfinanciering dient opnieuw een aanvraag voor een garantie ingediend te worden. Dan moeten bovenstaande stappen opnieuw doorlopen worden met de mogelijkheid dat de aanvrager/-instelling doorverwezen wordt naar een waarborgfonds of de kapitaalmarkt.

C. Looptijd garanties

Langlopende garanties en geldleningen voorkomen we zo veel mogelijk, met name bij instellingen waar de gemeente slechts beperkte invloed heeft. Over een lange periode gezien kan de relatie tussen gemeente en de garantie- of geldnemer fors veranderen, waarbij in de nieuwe situatie de garantstelling niet dan wel veel minder voor de hand ligt. Ook kan de economische situatie van de garantie- of geldnemer veranderen, waarmee het risico voor de gemeente toeneemt.

Het uitgangspunt is om voor publiek maatschappelijke instellingen een termijn van maximaal vijftien jaar te hanteren. In bijzondere gevallen en na instemming van de raad kan hiervan worden afgeweken.

D. Garanties voor kleinere bedragen

Voor kleinere bedragen is het verstrekken van garanties of geldleningen geen geëigend middel. Voorstel is om geen garantiestellingen of geldleningen af te geven voor bedragen onder € 25.000,-. Instellingen moeten immers tot bedrag in staat geacht worden om op eigen kracht een publiek doel te realiseren. Ook de administratieve lasten hiervan zijn te hoog ten opzichte van het maatschappelijk nut.

E. Risicomanagement en control

We gaan in beginsel uit van eigen kunnen en eigen kracht van onze inwoners. Het is niet aan ons om te sturen en te regelen, maar als dat nodig en mogelijk is willen we wel kunnen ondersteunen. Het verstrekken van een garantie of lening past hierbij. Anderzijds moeten we de financiële houdbaarheid van onze garantie- en lening portefeuille niet uit het oog verliezen.

Herfinanciering of lening aanpassingen

Bij bestaande gemeentegaranties zal, op het moment van eventuele herfinanciering, lening aanpassingen of bij beoordeling van de financiële informatie van de geldnemer:

- Onderzocht worden of de lening volledig dan wel deels afgelost kan worden;
- Onderzocht worden of deze volledig over te dragen is aan een waarborgfonds;
- De gemeente alleen participeren als het waarborgfonds de eis stelt of;
- Sprake zijn van omstandigheden waarbij de gemeente het wenselijk acht zelf een garantie te verstrekken.

Zekerheidsstelling

Bij het verstrekken van de gemeentegarantie of geldlening zal de gemeente:

- het recht van eerste hypotheek, dan wel pand- of regresrecht in het geval van roerende zaken, dan wel een andere vorm van zekerheid, op het te financieren object eisen;
- de garantstelling niet eerder in laten treden dan dat de zekerheid is gevestigd;
- eisen dat er geen bedingen opgenomen worden in de geldleningovereenkomst die de aansprakelijkheid van de gemeente verhogen of uitbreiden boven of naast de aan de geldleningovereenkomst verbonden betaling van rente en aflossing.

Informatieplicht en monitoring

Na het verstrekken van de garantie of geldlening is zowel op bestuurlijk als financiële vlak monitoring van belang. Dit houdt in dat:

- De geldnemer en de geldverstrekker te allen tijde de informatieplicht hebben om aan het college die gegevens te verstrekken die van belang zijn voor de risico-ontwikkeling die met de garantstelling samenhangt;
- De geldnemer jaarlijks, binnen drie maanden na het verstrijken van het boekjaar, de jaarstukken over het verstreken boekjaar bij het college indient, bestaande uit de balans en de winst- en verliesrekening met toelichting en een accountantsverklaring indient. Voor kleine instellingen geldt als alternatief een exploitatierekening en een verklaring van de kascommissie. Voor individuele gevallen is maatwerk mogelijk.

Deze stukken worden onder andere beoordeeld op:

- ontwikkeling van het exploitatieresultaat
- eigen vermogen
- solvabiliteit
- liquiditeitspositie

- De geldnemer jaarlijks, tenminste drie maanden voor aanvang van het boekjaar, een gespecificeerde exploitatiebegroting voor het volgende boekjaar bij het college aanbiedt;
- De geldverstrekker het college jaarlijks, binnen drie maanden na het verstrijken van het boekjaar informeert, of en in hoeverre de geldnemer zijn verplichtingen uit hoofde van de geldleningovereenkomst waarvoor de gemeente garant staat, is nagekomen;
- De geldnemer en geldverstrekker een informatieplicht hebben jegens de gemeente om zo spoedig mogelijk het college te berichten over:
  - Het niet nakomen door de geldnemer van de aan de geldlening verbonden betalingsverplichtingen waarvoor de gemeente garant staat;
  - Wezenlijke wijzigingen van de gegevens en bescheiden die bij de aanvraag om garantie zijn overgelegd;
  - Een statutenwijziging van de geldnemer;
  - Een fusie van de geldnemer;
  - Ontbinding van de overeenkomst met de geldnemer.

Interventiemogelijkheden

De gemeente kan als er aanleiding is of na het beoordelen van de jaarlijks in te dienen stukken en op basis van de verstrekte informatie hierover interveniëren. Een verhoogd risicoprofiel van de geldnemer staat in directe relatie tot het weerstandsvermogen van de gemeente. Daarom kan de gemeente de frequentie en inhoud van informatievoorziening aanscherpen. Om de risico's voor de gemeente te beperken of weg te nemen zal:

- De geldnemer actief risico mitigerende maatregelen moeten treffen en de gemeente hierover informeren;
- In het geval van betalingsproblemen in eerste instantie de garantienemer, in tweede instantie de geldverstrekker en gemeente gezamenlijk actie moeten ondernemen om deze zo snel mogelijk weg te nemen of te beperken;

F. Intrekking of wijziging met terugwerkende kracht van verstrekte gemeentegaranties

Een gemeentegarantie kan worden ingetrokken:

- Als de overeenkomst van geldlening, waarop de garantie betrekking heeft, niet binnen een jaar na het betreffende besluit tot stand komt en de hoofdsom volgens het overeengekomen storting- en aflossings-schema aan de geldnemer ter beschikking wordt gesteld;
- Als door toedoen of nalaten van de geldnemer het risico dat voor de gemeente uit de verstrekte garantie voortvloeit significant wordt gewijzigd. Het gaat hier om activiteiten die grote financiële risico's met zich meebrengen, het niet treffen van maatregelen om vermogensverlies te voorkomen, zoals het nalaten van afsluiten van verzekeringen, en wanbeheer;
- Als de garantienemer niet heeft voldaan aan de in de overeenkomst opgenomen verplichtingen;
- Als de garantienemer onjuiste of onvolledige gegevens heeft verstrekt en die zouden leiden tot een andere beschikking tot garantieverlening;
- Als de (aanvraag tot) garantstelling anderszins onjuist of onvolledig was en de garantienemer dit wist of dit kon weten.

Een garantie is in principe een overeenkomst, die niet eenzijdig kan worden beëindigd, tenzij er sprake is van een toerekenbare en voldoende gewichtige tekortkoming in de nakoming van de afspraken door de tegenpartij. Deze voorwaarden worden daarom in de garantieovereenkomst opgenomen.

4.3 Weerstandsvermogen

De risico's van de verleende garantstellingen en geldleningen worden beoordeeld en opgenomen in het weerstandsvermogen. Voor de beoordeling van de risico's worden de volgende richtlijnen gehanteerd. Voor de hoogte van het risicobedrag wordt bekeken welke zakelijke zekerheden zijn bedongen. Er wordt uitgegaan van de executiewaarde van een (on)roerende zaak van 70%.

De risico-inschatting en het risicopercentage worden volgens de reguliere risicoanalyse toegepast. In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing van de begroting en rekening wordt hierover gerapporteerd.

Garantstellingen die lopen via de Stichting Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) worden van deze regel uitgezonderd. De reden hiervoor is dat de gemeente een achtervangpositie inneemt, waardoor het risico zeer beperkt blijft (zie ook § 2.4).

Bijlage 1 Wet- en regelgeving

Algemene wet bestuursrecht (Awb)

Artikel 4:21 - Awb

1. Onder subsidie wordt verstaan: de aanspraak op financiële middelen, door een bestuursorgaan verstrekt met het oog op bepaalde activiteiten van de aanvrager, anders dan als betaling voor aan het bestuursorgaan geleverde goederen of diensten.
2. Deze titel is niet van toepassing op aanspraken of verplichtingen die voortvloeien uit een wettelijk voorschrift inzake:
  - a. belastingen;
  - b. de heffing van een premie dan wel een premie vervangende belasting ingevolge de Wet financiering sociale verzekeringen; of
  - c. de heffing van een inkomensafhankelijke bijdrage dan wel een bijdrage vervangende belasting ingevolge de Zorgverzekeringswet.
3. Deze titel is niet van toepassing op de aanspraak op financiële middelen die worden verstrekt op grond van een wettelijk voorschrift dat uitsluitend voorziet in verstrekking aan rechtspersonen die krachtens publiekrecht zijn ingesteld.
4. Deze titel is van overeenkomstige toepassing op de bekostiging van het onderwijs en onderzoek.

Artikel 4:33 - Awb

Een subsidie kan niet worden verleend onder de voorwaarde dat uitsluitend het bestuursorgaan of uitsluitend de subsidieontvanger een bepaalde handeling verricht, tenzij het betreft de voorwaarde dat:

- a. de subsidieontvanger medewerkt aan de totstandkoming van een overeenkomst ter uitvoering van de beschikking tot subsidieverlening, of
- b. de subsidieontvanger aantoont dat een gebeurtenis, niet zijnde een handeling van het bestuursorgaan of van de subsidieontvanger, heeft plaatsgevonden.

Artikel 4:36 - Awb

1. Ter uitvoering van de beschikking tot subsidieverlening kan een overeenkomst worden gesloten.
2. Tenzij bij wettelijk voorschrift anders is bepaald of de aard van de subsidie zich daartegen verzet, kan in de overeenkomst worden bepaald dat de subsidieontvanger verplicht is de activiteiten te verrichten waarvoor de subsidie is verleend.

De bevoegdheid van het college van burgemeester en wethouders

Artikel 160 lid 1 – Gemeentewet

1. Het college is in ieder geval bevoegd:
  - a. het dagelijks bestuur van de gemeente te voeren, voor zover niet bij of krachtens de wet de raad of de burgemeester hiermee is belast;
  - b. beslissingen van de raad voor te bereiden en uit te voeren, tenzij bij of krachtens de wet de burgemeester hiermee is belast;
  - c. regels vast te stellen over de ambtelijke organisatie van de gemeente, met uitzondering van de organisatie van de griffie;
  - d. ambtenaren, niet zijnde de griffier en de op de griffie werkzame ambtenaren, te benoemen, te schorsen en te ontslaan;
  - e. tot privaatrechtelijke rechtshandelingen van de gemeente te besluiten;
  - f. te besluiten namens de gemeente, het college of de raad rechtsgedingen, bezwaarprocedures of administratief beroepsprocedures te voeren of handelingen ter voorbereiding daarop te verrichten, tenzij de raad, voor zover het de raad aangaat, in voorkomende gevallen anders beslist;
  - g. ten aanzien van de voorbereiding van de civiele verdediging;
  - h. jaarmarkten of gewone marktdagen in te stellen, af te schaffen of te veranderen.

Artikel 169 lid 4 – Gemeentewet

Zij geven de raad vooraf inlichtingen over de uitoefening van de bevoegdheden, bedoeld in artikel 160, eerste lid, onder e, f, g en h, indien de raad daarom verzoekt of indien de uitoefening ingrijpende gevolgen kan hebben voor de gemeente.

In het laatste geval neemt het college geen besluit dan nadat de raad in de gelegenheid is gesteld zijn wensen en bedenkingen ter kennis van het college te brengen (de zogenaamde voorhangprocedure).

Algemeen

Artikel 8 – Financiële verordening 2019 (ex artikel 212 – gemeentewet)

Het college besluit niet over het verstrekken van leningen, waarborgen en garanties groter dan € 25.000,- dan nadat de raad is geïnformeerd over het voornemen en hiertoe in de gelegenheid is gesteld zijn wensen en bedenkingen ter kennis van het college te brengen.

Artikel 4 – Treasurystatuut 2014

- a. Het verstrekken van leningen en garanties wordt uitsluitend gedaan uit hoofde van de publieke taak;
- b. Het verstrekken van leningen en garanties kan slechts geschieden nadat de gemeenteraad hierover is gehoord;
- c. Aan het verstrekken van leningen en garanties worden nadere voorwaarden verbonden;
- d. Het college motiveert in zijn besluit het openbaar belang van de verstrekte lening en garantie.

Artikel 4 – Uitvoeringsbesluit treasury 2014

1. Bij het verstrekken van geldleningen en garanties gelden de volgende voorwaarden:
  - a. Bij het verstrekken van leningen aan derden dient grote terughoudendheid en zorgvuldigheid te worden betracht en de daaraan verbonden risico's dienen zoveel mogelijk te worden beperkt door het -waar mogelijk- vestigen van zakelijke zekerheden;
  - b. Bij het garanderen van door derden te sluiten geldleningen wordt grote terughoudendheid betracht en de daaraan verbonden risico's worden zoveel mogelijk beperkt door het -waar mogelijk- verlangen van zakelijke zekerheden;
  - c. Leningen aan derden en garanties worden slechts verstrekt nadat de raad hierover is gehoord.
  - d. Er zijn geen andere overheden (bijv. het Rijk) of instellingen (bijv. waarborgfondsen), die onder gelijk-luidende voorwaarden een lening of garantie kunnen verstrekken;
  - e. De te financieren activiteit kan zonder de lening of garantie van de gemeente niet plaatsvinden.

Overigens zullen aan te verstrekken leningen en garanties in het maatschappelijk verkeer gebruikelijke voorwaarden worden verbonden.

2. Voor het verstrekken van garanties geldt aanvullend dat de geldgever zich in de leningsovereenkomst moet verbinden:
  - a. Zonder toestemming van het college geen uitstel van betaling te geven;
  - b. Het college daarvan zo spoedig mogelijk in kennis te stellen indien de geldnemer niet voldoet aan enige verplichting;
  - c. Jaarlijks binnen een maand na afloop van het jaar aan de gemeente een opgave te verstrekken van de restantschuld van de lening per 31 december van het voorafgaande jaar.

Artikel 850 – Burgerlijk wetboek boek 7

1. Borgtocht is de overeenkomst waarbij de ene partij, de borg, zich tegenover de andere partij, de schuldeiser, verbindt tot nakoming van een verbintenis, die een derde, de hoofdschuldenaar, tegenover de schuldeiser heeft of zal krijgen.
2. Voor de geldigheid van een borgtocht is niet vereist dat de hoofdschuldenaar deze kent.
3. Op borgtocht zijn de bepalingen omtrent hoofdelijke verbintenissen van toepassing, voor zover daarvan in deze titel niet wordt afgeweken.

Artikel 2 – Wet Fido

1. Openbare lichamen gaan leningen aan, zetten middelen uit of verlenen garanties uitsluitend ten behoeve van de uitoefening van de publieke taak.
2. Openbare lichamen kunnen derivaten hanteren of, in afwijking van het eerste lid, middelen uitzetten anders dan ten behoeve van de publieke taak, indien deze uitzettingen of derivaten een prudent karakter hebben en niet zijn gericht op het genereren van inkomen door het lopen van overmatig risico. Terzake van de uitvoering van dit lid worden bij ministeriële regeling nadere regels gesteld.
3. Openbare lichamen kunnen geldleningen slechts verstrekken, dan wel de nakoming van uit geldleningen voortvloeiende verplichtingen ten aanzien van de betaling van rente en aflossing slechts garanderen, indien de geldleningen voldoen aan de daarvoor bij algemene maatregel van bestuur te stellen regels.
4. Openbare lichamen sluiten ten gunste van personeel of politieke ambtsdragers van openbare lichamen geen contracten met betrekking tot hypothecaire leningen of garanties op de verstrekking van hypothecaire leningen door andere financiële instellingen.

Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV)

Artikel 50 – BBV

Aan de passiefzijde van de balans wordt buiten de balanstelling opgenomen het bedrag waartoe aan natuurlijke en rechtspersonen borgstellingen of garantstellingen zijn verstrekt.

Artikel 57 – BBV

1. In de toelichting op de balans worden de borgstellingen, bedoeld in artikel 50, gespecificeerd naar de aard van de geldleningen.
2. Per specificatie wordt vermeld:
  - a. Het oorspronkelijk bedrag van de gewaarborgde geldlening;
  - b. Het percentage van het lening bedrag waarvoor borgstelling is verleend;
  - c. Het restantbedrag van de lening bij aanvang van het begrotingsjaar;
  - d. Het restantbedrag van de lening aan het eind van het begrotingsjaar.
3. In de toelichting op de balans wordt een specificatie opgenomen van de garantstellingen als bedoeld in artikel 50.
4. In de toelichting wordt ook opgenomen het totaalbedrag van de betalingen die inzake de borg- en garantstelling zijn gedaan tot en met het eind van het begrotingsjaar.

Het verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap (artikel 107, lid 1)

Behoudens de afwijkingen waarin de Verdragen voorzien, zijn steunmaatregelen van de staten of in welke vorm ook met staatsmiddelen bekostigd, die de mededinging door begunstiging van bepaalde ondernemingen of bepaalde producties vervalsen of dreigen te vervalsen, onverenigbaar met de interne markt, voor zover deze steun het handelsverkeer tussen de lidstaten ongunstig beïnvloedt.

Van belang zijn de termen 1) staatsmiddelen: het bekostigen van de steunmaatregel met publieke middelen 2) voordeel: er moet sprake zijn van een voordeel voor een onderneming die dat voordeel onder normale marktomstandigheden niet zou krijgen en 3) concurrentievervalsing: de steunmaatregel moet het handelsverkeer tussen EU lidstaten potentieel ongunstig beïnvloeden en de mededinging op de interne markt (dreigen te) verstoren.

Bijlage 2 Overzicht gegarandeerde en verstrekte geldleningen

Op dit moment heeft de gemeente Bladel enkele leningen "on balance" staan. De boekwaarde van de door de gemeente verstrekte geldleningen bedraagt als volgt:

per 31 december (bedragen x € 1.000)	2017	2018	2019	2020	2021	2022
VHROSV Startersleningen SVn	1.000	1.375	1.750	1.750	1.750	1.750
Sport, cultuur en recreatie Lening overname inventaris X-sport	0	34	26	19	12	5

Daarnaast zijn er geborgde leningen die als "niet uit de balans blijvende verplichtingen" in de jaarrekening zijn verwerkt. Aan de navolgende instellingen zijn geldleningen door de gemeente gewaarborgd.

verloop garantiestellingen (x € 1.000,-)	oospron- kelijk bedrag	percen- tage borg- stelling	restant 31-12-2017	restant 31-12-2016
VHROSV Woningstichting de Zaligheden	81.765	achtervang	70.849	81.014
VHROSV Wooninc.	6.897	achtervang	3.009	3.565
VHROSV Laurentius Wonen	0	achtervang	0	1.292
Onderwijs Onderwijsstichting de Kempen	5.648	100%	1.475	4.112
Sport, cultuur en recreatie Stichting Open Muziekcentrum Bladel	100	100%	67	70
totaal verloop garantiestellingen	94.410		75.400	90.053

Een waarborgfonds werkt met drie achtereenvolgende zekerheden:

- de primaire zekerheid wordt gevormd door het vermogen en de inkomsten van de deelnemers;
- de secundaire zekerheid wordt gevormd door het eigen vermogen van het waarborgfonds;
- de tertiaire zekerheid wordt vaak gevormd door het rijk en de gemeenten als achtervang.

Bijlage 3 Voorwaarden gemeentegaranties en geldleningen

Aan de door de gemeente Bladel te verstrekken gemeentegarantie of geldlening worden ten aanzien van de aanvrager/instelling voorwaarden gesteld. Deze voorwaarden worden bij een aanvraag vooraf aan de aanvrager/organisatie meegedeeld. De aanvrager/instelling moet zich vooruitlopend op de besluitvorming door de gemeente met de gestelde voorwaarden akkoord hebben verklaard.

Voorwaarden aanvrager/instelling (geldnemer)

De aan de gemeentegarantie of geldlening verbonden voorwaarden zijn:

1. De geldnemer (aanvragende instelling) moet bij de aanvraag voor een garantie of geldlening minimaal twee verklaringen overleggen waaruit blijkt dat door betreffende kredietverstrekende instellingen geen geldlening wordt verstrekt zonder een garantstelling.
2. De looptijd voor een gemeentegarantie of geldlening is gelijk aan de termijn waarvoor de geldlening wordt verstrekt waarbij de duur van de geldlening de gebruiksduur van het object die de gemeente tot zekerheid staat niet overschrijdt.
3. De rente van een te verstrekken geldlening is gelijk aan het rentepercentage dat door marktpartijen (kredietverstrekende instellingen) wordt berekend. Voor het bepalen van de marktconformiteit van het percentage vraagt de gemeente Bladel minimaal twee rentepercentages op bij kredietverstrekende instellingen, uitgaande van de voorwaarden voor de betreffende geldlening.
4. De aflossing van een geldlening vindt plaats op basis van de lineaire methode.
5. Algehele of gedeeltelijke vervroegde aflossing is toegestaan.
6. Een gemeentegarantie wordt niet verstrekt indien de geldlening reeds aan de aanvrager (geldnemer) is verstrekt.
7. De middelen die door de geldnemer middels de geldlening worden ontvangen moeten worden besteed voor het doel waarvoor de geldlening is aangegaan. Dit geldt voor zowel de gemeentegarantie als de geldlening.
8. De gemeente Bladel heeft het recht van zekerheidsstelling. Dit kan bijvoorbeeld het recht van hypotheek of pandrecht zijn.
9. Zonder voorafgaande toestemming van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Bladel is het de geldnemer niet toegestaan om het object (de onroerende zaak), waarvoor de geldlening door de geldnemer is ontvangen te vervreemden, te bezwaren dan wel van bestemming te veranderen.
10. Het object (de onroerende zaak) moet voldoende zijn verzekerd voor herbouw of vervangingswaarde. De geldnemer dient hiervan periodiek een bewijs te verstrekken.
11. Als de gemeente Bladel als borg wordt aangesproken voor betaling van het (restant) krediet en de rente van de gegarandeerde lening, blijft de betaling als schuld rusten op de geldnemer. Dit geldt zowel voor de aflossingen als voor de (achterstallige) rente.
12. Voordat de gemeente Bladel door de geldverstrekker wordt aangesproken op haar garantstelling dient eerst de geldnemer als hoofdschuldenaar expliciet te worden aangesproken op het ingebreke blijven ten aanzien van zowel de aflossing als de achterstallige rente van het krediet. De gemeente dient gelijktijdig van deze ingebrekestelling op de hoogte te worden gebracht.
13. De geldnemer en geldverstrekker informeren de gemeente Bladel in ieder geval zo spoedig mogelijk over:
  - o het niet nakomen door de geldnemer van de aan de geldlening verbonden betalingsverplichtingen waarvoor de gemeente garant staat;
  - o wezenlijke wijzigingen van de gegevens en bescheiden die bij de aanvraag om garantie zijn overlegd;
  - o een statutenwijziging van de geldnemer;
  - o een fusie van de geldnemer;
  - o ontbinding van de overeenkomst met de geldnemer.
14. De gemeente Bladel dient direct te worden geïnformeerd als er substantiële financiële tegenvallers dreigen op te treden bij de geldnemer.
15. De geldnemer verbindt zich om al die maatregelen te nemen die de gemeente Bladel van belang acht ter waarborging van de financiële belangen van de gemeente en die door de gemeente Bladel schriftelijk aan de geldnemer zijn medegedeeld.

Het college van B&W behoudt het recht om, als de omstandigheden daartoe aanleiding geven, aanvullende voorwaarden te stellen.

Voorwaarden kredietverstrekker (geldgever)

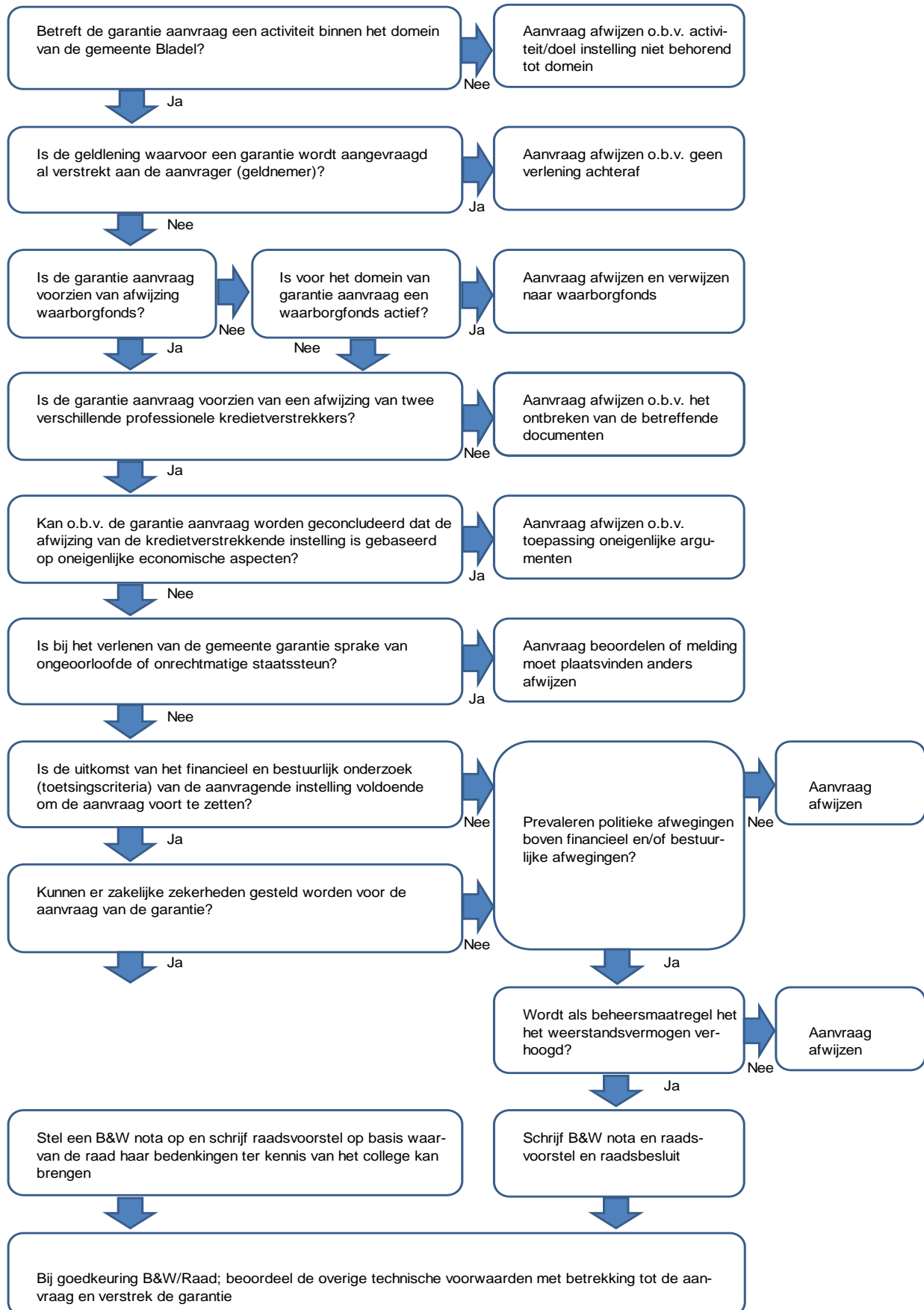
Ten aanzien van de kredietverstrekker (geldgever) gelden bij het verstrekken van een gemeentegarantie door de gemeente Bladel de volgende voorwaarden:

1. De geldgever is verplicht zijn bestaande of toekomstige zekerheden eerst uit te winnen voordat de gemeente Bladel wordt aangesproken op haar garantstelling.
2. Als de gemeente wordt aangesproken als borg dan treedt zij in de rechten van de geldnemer.
3. De gemeente Bladel wordt gevrijwaard van de uit de gemeentegarantie voortvloeiende verplichtingen, wanneer de geldgever één of meerdere zekerheden niet geheel of gedeeltelijk heeft aangewend, tenzij de gemeente hiervoor vooraf schriftelijke toestemming heeft verleend.
4. De geldgever dient er op toe te zien dat, bij vervreemding van de onroerende of roerende zaak, de lening volledig wordt afgelost en de afgegeven gemeentegarantie hiermee komt te vervallen en wordt teruggestuurd naar de gemeente Bladel.
5. De geldgever dient de gemeente Bladel jaarlijks een opgave te verstrekken van de nog openstaande schuld van de lening.
6. Bij ingebrekestelling van de geldnemer dient de gemeente Bladel hiervan direct een afschrift te ontvangen van de kredietverstrekker (geldgever).
7. De kredietverstrekker (geldgever) verleent geen uitstel van betaling aan de geldnemer zonder schriftelijke toestemming van de gemeente Bladel.
8. Indien de gemeente Bladel krachtens het uitvoeren van een garantie een betaling heeft verricht in de plaats van een ingebreke gebleven geldnemer, is de regresvordering van de gemeente in een eventueel faillissement van de geldnemer bevoorrecht op eventuele andere vorderingen die een geldverstrekker op de geldnemer heeft.
9. Na afloop van de garantietermijn dient de geldgever per direct de originele garantiestelling te retourneren aan de gemeente Bladel.

Het college van burgemeester en wethouders behoudt het recht op, als de omstandigheden daartoe aanleiding geven, aanvullende voorwaarden te stellen.

Bijlage 4 Beslisschema's aanvraag garantie en geldlening

Beslisschema 1. aanvraag garanties

Beslisschema 2. aanvraag leningen

